

20.8.2024

Lausunto kiinteistö- ja tilastrategialuonnoksesta

Yhteinen kirkkoneuvosto on päättänyt kokouksessaan 23.5.2024 pyytää seurakunnilta lausuntoja valmisteilla olevasta kiinteistö- ja tilastrategiasta. Herttoniemen seurakuntaneuvosto lausuu osaltaan seuraavaa.

1. Ovatko Rohkeasti yhdessä – hankkeessa tehdyt peruslinjaukset, joiden pohjalta nyt muotoillut strategiat on laadittu, edelleen yleisesti ottaen oikeansuuntaisia?

Herttoniemen seurakunnan näkökulmasta peruslinjaukset ovat yleisesti ottaen edelleen oikeansuuntaisia.

On toki uudelleen harkittava, riittääkö Helsingin seurakunnille nyt hahmoteltu, hieman yleisemmällä tasolla oleva strategiakuvaus (kiinteistö- ja tilastrategiat sekä taustamuistio liitteineen) vai onko vielä kerran syytä harkita kirkkohallituksen 2023 päivitettyyn tarkempaan ohjeistukseen tarttumista, jotta esimerkiksi kirkoista luopumisten yhteydessä asiointi kirkkohallituksen asiantuntijoiden kanssa helpottuu. Viittaamme tähän kokonaisuuteen: <https://sakasti.fi/kiinteistot-ja-maankaytto/kiinteistostrategia/kiinteistostrategiamalli-seurakunnille/> (viitattu 14.8.2024)

2. Onko strategian jakaminen kahteen osaan, tilastrategiaan ja kiinteistöstrategiaan hyvä toimintamalli? Onko strategioiden tavoitteet määritelty oikein?

Strategian jakaminen kahteen osaan vaikuttaa selkeyttävän asian ymmärtämistä ja käsittelyä eri yhteyksissä. Kannatamme siis strategian jakamista näihin kahteen osaan.

3. Onko strategioiden sisältö kattava? Onko niissä mukana oikeat, keskeisimmät asiat? Mitä keskeisiä asioita tai linjauksia strategioista puuttuu?

Strategioissa ovat mukana vain aivan keskeisimmät asiat ja siksi niitä on myös vaikea ymmärtää tai kommentoida ilman tarkempaa taustamuistion tarkastelua. Myös seurakuntaneuvostoille osoitetut kysymykset pakottavat käytännössä ottamaan kantaa myös taustamuistioon, vaikka kaikilla osapuolilla on ymmärrys sen keskeneräisyydestä.

Tilastrategian osalta seurakunnallemme on keskeistä tavoitteeksi asetettu seurakuntien yhteistyö tilojen käytössä yli seurakuntarajojen. Huomiota kiinnittää toteamus, ettei tavoitteen toteutuessa jokaisessa seurakunnassa tarvitse olla suurta kirkkotilaa. Omassa seurakunnassamme olemme olleet jo kuudetta vuotta tässä nimenomaisessa tilanteessa, jossa esimerkiksi koulukirkot eivät mahdu omiin tiloihimme, vaan saatamme joutua siirtämään esimerkiksi 400 nuorta Herttoniemestä Johanneksen tai Kallion kirkkoon. Pelisääntöjen onnistuminen on tässä suhteessa jatkossa olennaista.

Tilastrategiassa painotetaan myös, että Yhtymä tukee strategiansa mukaisesti ratkaisuja, joilla seurakunnan tilat voidaan antaa laajasti seurakuntalaisten käyttöön. Tämä on sinänsä hyvä tavoite, mutta painotamme sitä, että Helsingin seurakunnat tiloineen ovat tahtomattaankin keskenään hyvin erilaisessa asemassa. On jossain määrin riskialtista viestiä, että kyseistä tavoitetta edistetään kaikkialla samalla tapaa. Jos vertaa esim. Lauttasaaren kirkkoa ja Herttoniemen seurakunnan kahta pientä jäljellä olevaa tilaa seurakunnan maantieteellisissä ääri-laidoissa, tilojen käytettävyys ei ole samanlaista mm. sijaintiensa, kokonsa ja yleisen tila-ahtauden vuoksi.

Tämän vuoksi jatkotyöskentelyssä on syytä tarkentaa, mikä yhteinen viesti asiasta tarkalleen ottaen on, jotta seurakuntien jäsenille ja vaikkapa alueen toimijoille ei anneta turhia lupauksia ja vääriä viestiä. Kaikki eivät pysty avaamaan tilojaan samalla tavalla ja volyyymillä, vaikka ehkä niin haluaisivatkin. Tilanne on erityisen arka niiden alueiden osalta, jotka ovat menettäneet tilansa kokonaan ja ehkäpä lopullisesti. Onko seurakunta ja kirkko heillekin aidosti olemassa?

Kertyneen investointivelan (korjausvelan) määrä on nyt huolestuttavalla tasolla 38 M€. On syytä myös kiinnittää huomiota siihen, millä maantieteellisellä alueella korjausvelkaa eniten on. Ovatko tähänastiset suurimmat korjaukset kohdistuneet ensi sijassa keskustan kirkkoihin ja jos, voiko näin olla enää jatkossa? Rohkeasti yhdessä -tilannekuvan osalta kiinnitämme huomioita polarisoitumisen ongelmaan, joka kiinteistöjen suhteen merkitsee edelleen sen huomioimista vakavasti, että kirkon on oltava fyysisesti läsnä myös lähiöissä ja kaupungin reuna-alueilla.

Investoinneissa lähiöiden kirkot ovat lähtökohtaisesti toiminnan kannalta yhtä tärkeitä kuin keskustankin kirkot.

Saavutettavuuden näkökulmasta kyse ei ole vain etäisyyksistä linnuntietä pitkin, vaan ihmisten luonnolliset kulkusuunnat ja joukkoliikennemahdollisuudet huomioiden. Saavutettavuutta on myös ihmisten sosiaalinen ja kulttuurinen lähiympäristö, joka liittyy vahvasti paikallisidentiteettiin. Tämä seikka on nostettu taustamuistiossa hyvin esille.

4. Onko esitetty kiinteistövarallisuuden luokittelu ymmärrettävä ja hyväksyttävä ja päätöksentekoa oikeaan suuntaan ohjaava?

Kiinteistövarallisuuden luokittelu on ymmärrettävä ja hyväksyttävä.

5. Onko ajatus tilojen tarkastelemisesta kirkkojen ja muiden seurakuntatilojen verkostona koko Yhtymän alueella kokonaisuutena tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa? Luopumisperiaatteet ja uudet tilat?

Kirkkojen ja muiden toimitilojen tarkastelu verkostona koko Yhtymän alueella on tärkeää, vaikkakin vaikeaa ja tätä tavoitetta on ainakin yritettävä edistää. Harva kirkkomme esimerkiksi on sellainen tai sijaitsee juuri sellaisella paikalla, johon sen tämän päivän vaatimukset huomioon ottaen nyt rakentaisimme. Katseen on syytä olla pitkällä tulevaisuudessa, kun kokonaisuutta tarkastellaan.

6. Seurakuntalaisia kokoavan toiminnan ja muiden toimintatapojen vaikutus tilatarpeisiin ja tilojen luonteeseen tulevaisuudessa. Näkemykset kirkoista monikäyttötiloina.

Kirkkojen muotoilua monikäyttötiloiksi on edistettävä mahdollisuuksien mukaan. Silti jokaisen kirkon ei tarvitse olla leimallisesti monitoimikirkko. Esimerkiksi Kulosaaren kirkko on niin pieni, että sen muuttaminen olennaisilta osin monitoimikirkoksi ei välttämättä ole toivottava muutos.

7. Yhteisten palvelujen toimintojen sijoittumista koskevat ajatukset.

Seurakuntien näkökulmasta yhteisten palveluiden maantieteellisellä sijainnilla on paljonkin merkitystä. Kaikki sellaiset toiminnot, joiden hyödyntäminen edellyttää paikan päällä asioimista ja esimerkiksi tavarantoimituksia, pitäisi olla mahdollisimman helposti myös henkilöautolla saavutettavissa. Toiveena myös on, ettei yhteistä rahaa käytetä liiaksi kalliista sijainnista maksamiseen.

Joissain epävirallisissa kaavailuissa esitetty muutamien yksikköjen sijoitus esimerkiksi Helsingin ydinkeskustaan Meritullin tiloihin olisi kauempana sijaitsevien seurakuntien näkökulmasta todella huonosti harkittu ja saavutettavuuden kannalta erittäin hankala ratkaisu. Taustamuistiossa viitataan osuvasti myös siihen, että:

Yhteisten palvelujen tilojen sijoittuminen hieman kauemmaksi ydinkeskustasta edullisemman vuokratason alueille antaisi johdonmukaisen kuvan myös yhtymän talouden tasapainottamistarpeista.

Samalla kiinnitämme kriittistä huomiota taustamuistion kuvailuun, että:

”...yhteisten palveluiden toimitilat jatkossa ... nähdään tärkeänä, että tilat voivat ainakin osin toimia myös helsinkiläisten kohtaamisen paikkoina. Työnimenä tälle ajattelutavalle päätettiin antaa: ”Seurakuntien talo 3.0 – avataan ovet!”

Kysymme, miksi yhteisten palveluiden pitäisi nykytehtäviensä kuten keskusrekisterin asiakaspalvelun lisäksi avata ovet ja kenelle ne pitäisi avata? Tästä nousee helposti nyt tahattomastikin sellainen mielikuva, että yhteiset palvelut pyrkisi olemaan yksi seurakunta muiden joukossa ja siten eri tavalla asiakasrajapinnassa kuin tähän asti. Tämä ei välttämättä palvele seurakuntien asiaa - ja onko tähän rahaakaan?

8. Leirikeskuksia koskevat näkemykset ja ehdotukset.

Jo aiemmissa leirikeskuksia koskevissa kyselyissä on tullut selvästi ilmi, että leirikeskusten omistamista tärkeämpää on mahdollisuus palata samoihin paikkoihin uudelleen, vaikka tilat olisivatkin vuokratiloja. Nähdäksemme Lohirannan leirikeskus tarvitsisi lisää majoitustilaa ja Korpirauha taas useampia isoja kokoontumistiloja, jotta siellä voi toteuttaa useampaa leiriä kerralla.

Herttoniemen seurakuntaneuvosto 20.8.2024